

folyó cső lett alkalmazva, a melyek használás után automatic elzáródnak.

A kifolyó csőveknél el nem hordott vízmennyiség, az artézi-kút körül készült 330 hektolitert tartalmazó medencébe gyülemlik össze és ebből szivattyúzás útján akár edényekben, akár hordókban lesz elhordható.

Ha az ismét betömött 140 méter próbafúrásért fizetett összesen 11,900 frtot, mint a jobb eredmény reményében elköltött összeget nem számítjuk, a jelenlegi artézi-kút tényleg került: Zsigmond Béla mérnök urnak a 240 méter mélységért per 85 frt 20,400 frtba, a kútesőnek vörös-fényű fálali kibélelése, a kifolyó csővezet, kandelláber, továbbá a kifalozott és portlandcementtel vakolt vízgyűjtő, úgy a vízvezető csövek összes költsége 3400 frt, összesen 23,800 frt; ebből levonva a zombori takarékpénztár 15,000 frtos adományát és ezután kamatokat 16,938 frtot, a városnak az artézi-kút tényleg került 6832 frtba.

Hirek.

Személyi hír. Lovag Fehér Ipoly, kir. tanácsos, a szegedi tankerület főigazgatója, a szerda délutáni vonattal városunkba érkezik a főgimnázium megvizsgálására.

Adományozás. Dr. Haynald Lajos bíboros érsektünk 1000 frtot adományozott a kupuszina tüzkárosultak javára. — Ugyanezen célra a kalocsa főkapitán 100 frtot adott.

Egyetemi kitüntetés. A budapesti tudományegyetem szép kitüntetésben részesítette a közoktatási miniszterium egyik jeles fiatal tisztviselőjét: dr. Hoffmann József fogalmazót, ki az orsz. szerzői jogi szakértő bizottságnak is jegyzője és esonoplyai származású földünk. Az egyetem jogi kara megválasztotta őt az államtudományi államvizsgálat tagjává, a mi már magában sem mindennapos kitüntetés, de értékét még növeli az indokolás, hogy tekintve az ifjú tudor tudományos jogi képzettségét, a választás rendkívüli időben történt.

Kinevezés. Bíboros érsektünk az érseki főmegyei első főkankertület hivatalos iskolálgatójává Boromisza István tanítónéközpont-intézetit tanárt nevezte ki és a lelkészeket mint iskolálgatókat oda utasította, hogy őt nehez feladatában támogassák.

Kinevezés. A vármegye főispánja Tarczy Dezső közigazgatási gyakoronokot tiszteletbeli vármegyei aljegyzővé nevezte ki.

Parabutról írják: Bauer György ideiglenes lelkész helyettesünk, a kinstári kegyuraság bemutatása alapján parabutrú rendes plébánossá nevezett ki.

Áthelyezés. Sulyok Mór főhadnagy, a m. kir. 45-ik honvéd gyalogdandár segéd tisztje, a szabadkai 6-ik honvéd gyalogezred 2-dik (zombori) zászlóaljához van áthelyezve.

Egyházmegyei hír. Szeitz János Gákovára, Pfalcz Jakab Filipovára, Stelezer András Rigyicára helyeztetett káplánokká.

Szeregyházmegyei hírek. A bácsi konzistorium a gyurgyevői és tovarisovai gör. kel. plébániákra a pályázatot kiírta. Popovits Szvetozár volt szabályi esperesnek lemondását elfogadta s helyébe Tyirity Milan újvidéki protót ideiglenes helyettesé nevezte ki. Az esperes-választás november 25-én lesz. Jelöltek Papity Milos futtaki és Mihajlovits Pál újvidéki lelkészek.

Áthelyezések és kinevezés. Ferenczy János szabadkai és Kramarits Sándor ó-becsei adótisztet kölcsönösen áthelyeztettek; Bányai Lajos adótiszt pedig Ó-Becseire neveztetett ki.

Adomány. György patriárka az újvidéki szerb konviktus javára 100 forintot adományozott.

Bucsu-estély. Csitörtökön este a helybeli főgimnázium tanárai bucsu-lakomára gyülekeztek össze a Szinbázi szállóra s ott nevelőkben Jeszenszky Dezső igazgató-helyettes intézett az Újvidékre távozó volt kartársához, Városy Tivadarchoz, megindító bucsuzót. A távozó halás szavakban tolmácsolta köszönetét s bizonyára a távolban is meg fogja őrizni nemes rokonszenveit szülővárosabeli barátai és tisztelői számára.

Pályázat van hirdetve Szabadkán a járásbíró-ságnál albirói állásra.

Tanítónőválasztás. A helybeli gör. kel. egyházközség a zsarkovác-szállási iskolához tanítónővé Kovacsits Emiliát, az idén képezdét végzett tanítónőt választotta meg.

Szivaeról írják: Zsupanszky Sztankó, köztisztviselőben álló jegyzőnk öcsese, a csernoviei egyetemen, mint theologus, az első évi államvizsgálatot fényes sikerrel megállotta.

Sajtóper. Budapesten e hó 16-án tárgyalásra került Kozma Sándor kir. főügyésznek, mint közzvaldónak, Németh Mátyás szabadkai ügyvéd ellen rágalmazás miatt indított sajtóperre. A „Szabadkai Hírlap” 1889. évi május hó 5-diki számában ugyanis „Hallatlan merénylet a városi kórházban” címmel oly közlemény jelent meg, melynek éle Weisz Ignác dr. szabadkai kórházi főorvos ellen irányult. Elmondja, hogy — ha igaz — Weisz Ignác dr. oly merényletet követett el egy ember ellen, mely miatt nemcsak állásából boesztandó el, hanem fenytő uton is megbüntetendő. Ivanovics Antal vasuti főkalauzt ugyanis, mint a kinek lábát a vonat elszakította, a kórházba szállították. A gondnok az orvosért küldött, megítélve neki, hogy egy vasuti szerencsétlenségből kifolyólag műtétet kell majd végeznie. Az orvos azt ízente vissza, hogy „ő éjjel nem megy amputálni; majd reggel!” Ezt írta ki Németh Mátyás amugy szabadkai újságba, ezért emelt sajtóvádat a kir. főügyész. Az esküdtsek Németh Mátyást 9 szóval 3 ellen fölmentette a rágalmazás vádjá alól. E verdikhez képest a sajtóbírószék fölmentő ítéletet hozott. A kir. főügyész köteles 339 frt 80 kr eljárás- és 80 frt perköltséget megfizetni.

Sikkasztó. Ziffer Adolf sikkasztás vétsége miatt vádolt ismeretlen tartozkodású egyén országos körzetegei és hatóságai, miszerint nevezett az alanti személy-leírás alapján saját hatáskörük területén nyomoztatni, őt felhaladás esetén letartóztatni és a budapesti törvényszék-

hez átkisérteni sziveskedjenek. Személyleírása: születés helye Bikity (Bácsm.), 30 éves, izraelita, nőtlen, kereskedősegéd, nagysága közép, testalkata elég fejlett, arca hosszú, arcszíne barnás, haja fekete, homloka magas, szeméi barnák, szemöldöke barna, orra vékony, szája rendes, fogai jók, bajusza barna, szakála és álla borotvált, ismertető jele nincs, nyelvismerete magyar, német és szerb, ruházata polgárius.

Pénztintézet. Újvidéken a központi hitelügylet november 1-én kezd meg működését.

Eljegyzés. Schaffer Adolf feketehegyi lakos és szenttamási földbirtokos eljegyezte Ofner Ignác moholyi földbirtokos kedves leányát, Irma kisasszonyt.

Rigmusok. Bajmokon Révész Ernő kiadja verseit „Rigmusok” címen s megrendeléseket 1 frtjával elfogad. Révész a lírai epigrammát művel leginkább.

Árverések. Filippi Péter 5313 frtra becsült ingatlaná november 29-én Kula. — Gräff János 2051 frtra becsült ingatlaná november 1-én Filipova.

Kamat-emelés. Az osztrák magyar bank e hó 18-tól kezdve 5 1/2%-ra emelte a leszámítolási kamatot.

Szabadkan új évtől kezdve bankfiók fog felállítani az osztrák-magyar bank részről. Így határozta el a főtanács.

Eszküvő. Kulán Dudás József e hó 14-én kelt össze Galambos Juliska kisasszonnyal. Az esketést a völégény unokatestvére, Kleiner Lajos, kalocsa kis-szeménáriumi igazgató, lendületes beszéd kíséretében végezte.

Érdekes döntvény. A kuria kimondta, hogy a bírósági hivatalok az ismert zúgírásoknak értesítést adni nem tartoznak. (Kérdés: miről lehet megismerni a zúgírás? Rovv.)

Választás. Zentán a takaré- és hitelrészvény-társaság vezérigazgatójává az eddigi könyvelő, Kozics Aladár, választott meg.

Iskolai ünnep. Újvidéken vasárnap délelőtt kegyeletes iskolai ünnepély folyt le, melyben az ifjuság és tanári-kar ünnepélyesen elbúcsúzott a nyugdíjba lépett nagyérdemű igazgatótól, Frankl Istvántól, egyben pedig beneventálta az új igazgatót, Városy Tivadart.

Jóváhagyás. A m. kir. pénzügyminiszter jóváhagyta Zenta városának ama határozatát, melylyel a foggyasztási adókat bérbé vette.

Szerencsétlenség. Adán Parducz Vince eseléd jobb karját a vetőgég saját vigyázatlansága folytán elszakította.

Ut-trasszirozás. A baja-zombor-újvidéki vasutat már trasszirozza Hondel Viktor mérnök. Jelenleg a Zomborból Baja felé vezető uton folynak a munkálatok.

Himen. Stricker Simon, a bajai izr. polgári iskolának tanára, jegyet váltott a kedves Fischeff Juliska kisasszonnyal Garán.

Artézi kutunk a napokban elkészült és megnyitott, mely megnyílás által nekünk egy jól kiadó hirtörésünk — bedugult.

Eljegyzés. Wilhelm Janka urnót, dr. Pongrácz budapesti ügyvéd kedves és művelt özvegyét, eljegyezte Schönwald Simon, a Ferenc-esatonai múmalnok intézője Zomborban.

Tüzkárosultak javára a zentaiai f. hó 25-én hangversenyt rendeznek. Az érdekes műsor a következő: Távolsban, (solo quartett) Möhringtől. Előadja a férfiak. Ábránd, Almásy Miklóstól, zongorán előadja a szerző ur. Sükkingeni trombitás, (opera részlet) írta Neszler V., éneklir dr. Méri Sándor ur, zongorán kíséri Barkóczy Izsó ur. Az éji látogatás, melodráma Gyulai Páltól, szavalja Matkovits Ida k. a., zongorán kíséri Luscher Berta kisasszony. Népdalok, Éneklir Rác Istváné Chilkó Mariska urnó, zongorán kíséri Rezsny Aurelné urnó. Szép Hector, (monológ) szavalja Braun Soma ur. Első magyar rhapsódia, (Cinka Panna emléke) Almási Miklóstól, zongorán előadja a szerző ur. Hymnus, Erkel Ferenctől, éneklir a férfiak. A hangversenyt tánc követi.

Áthelyezés. Végre valahára sikerült Papp József zombori m. kir. adóhivatali VI. oszt. adótisztnek szállóvárosába való visszavándorlása és régi óhaját, mert a nyiregyházi m. kir. pénzügyigazgatóság, saját kérelmére a kis-várdai m. kir. adóhivatalhoz hasonmóságban áthelyezte.

Az aradi vértanuk emlékezete címmel érdekes füzet jelent meg a Franklin-Társulat kiadásában. Az élvezetes füzetke sok oly adatot közöl az 1848-49-iki eseményekből, melyek eddigelé ismeretlenek voltak. Köztömbel hatvan illusztráció díszíti a könyvet, mely sorra közli a vértanuk arképeit, szoborportozatait, Arad nevezetességeit stb. A füzet ára 30 kr.

Hivatalos vizsgálat. Dr. Vasdényi Géza, a szabadkai kir. törvényszék elnöke, a napokban Zentán időzött az ottani kir. járásbírószék megvizsgálása végett.

Áthelyezések. Rác István zentai adóhivatali számtiszt a szegedi m. kir. pénzügyigazgatóság, Figura Márton zentai postatiszt pedig Kassára helyeztetett át.

Monstre tárgyalás. Tyósis Lázár és társai elleni többrendbeli rablójelkosság és számtalan betöréses tolvajlás miatti büntítyben megtartandó végtárgyalás f. hó 22-től december hó 5-éig fog megtartatni, erre az érdeklődők figyelmét ezennel felhívjuk.

Meghívó. Az 1890. évi november hó 2-án Bezdánban a Vogl-féle vendéglő nagytermében tánevigalmat rendez Perr Ottó, vendéglős. Kezdeté 8 órakor. Belépti jegy 50 kr.

Járvány megszűnése. Sztanisits, Gara, Báthmonostor, Ó Verbász, Csataalja, Rém és Felső-Szent-Iván községekben a szarvasmarhák és sertések között járványosan uralkodott száj- és körmofajás megszűnővén, azok a zárlat alól feloldattak.

Ipariskolai nyomorúság. A szenttamási alsófokú ipariskola végre valahára mult évben létrejött, de úgy látszik csupán azért, hogy ismét megszűnhessék. Hja: mióta a közlegelők felosztattak, a lakosság — dacára, hogy földbirtoka több mint egynegyeddél szaporított — mindentől, mi költséget igényel, irtózik. Fényes tanuságot tesz arról a szenttamási ipariskola, mely a felsőbb hatóság többszöri sürgetése következtében a mult évben felállított. A képviselőtestület megválasztotta kebeléből az iparbizottságot s ugyanez alkalommal megválasztattak a tanítók is, kik annak idején — az iparbizottság által megállapított órákban — teljesítették is kötelezettségeiket; azon remény fejében, hogy a község által méltányos díjazásban fognak részesíttetni. A képviselőtestület a tanítók díjazásáról szóló ügyet a tanév megkezdése után vette tárgyalás alá és a tanítók részére e címen 60 frtot (hatvan) szavazott meg; egy ipariskolai szolga részére pedig — kinek kötelezettsége leendett az

iskola fűtése, tisztogatása stb. — évi hat frtot. A megválasztott tanítók a fenti tiszteletdíjért nem voltak hajlandók a tanítást folytatni, miért is az elnök összehívatta az iparbizottságot, ezek előtt kideríté az ügy állását, őket az ügy fontosságára figyelmeztetvén, kérte őket, tegyék azt komoly meglátolások tárgyává és belátásuk szerint tegyenek méltányos ajánlatot a tanítók díjazására néve. Az iparbizottság ezen üléseben egyhangulag azon határozatot hozta: hogy miután a megelőző években az új-nevezett inasiskolában hetenként két órai tanításért 60 frt díjazást élveztek a tanítók, most a rendszeresített frt díjazást élveztek a tanítók, hogy legalább 120 frt díjazás- ipariskolában méltányos, hogy legalább 120 frt díjazás- ban részesüljenek. A tantermek fűtése, tisztogatása, lámpaolaj, lámpahengerek és írószerrel való ellátásért tantermenként 50 frt állapított meg. Az iparbizottságnak ezen határozata a képviselőtestület által ismét elvetetett és a fent vázolt összes kötelezettségek fejében egyszáz frt határozatot meg. Erre a tanítók felkérték az elnököt, gondoskodjék az ipariskolák vezetéséről, miután ők a fenti díjért nem hajlandók a fentebb el-sorolt kötelezettségeket teljesíteni, mire elnök kérte a tanítókat, hogy a tanítást ne szakítsák meg, a fűtetést, tisztogatást, világítást eszközöljék továbbra is, egyben megígéré, hogy az ügyet a megyei hatósághoz felterjeszti s bizton reméli, hogy ott a képviselőtestület határozata feloldatik s az iparbizottság ajánlata érvényesíttetni fog. Hogy az elnök ur alapos reményében mennye csalódott, kitészik a közigazgatási bizottság folyó évi március hó 27-én tartott ülésének végzéséből, hol is a község határozata érvényben hagyott. Az érdeklt tanítók erre újból megfellebbezték ügyüket s bár fellebbezésük a záros határidőn belül a ker. főszozlabírószékhez áttétetett, honnan még folyó évi ápril hó 22-én 2185 kig. 1890. szám alatt a megyei hatósághoz felterjesztetett, még mind ezideig nem vétetett fel gyűlés tárgyal. Hogy hol pihen az új homályában s miért nem vétetett fel mind ezideig az elintézendő tárgysorozatba s vajjon felvétetik-e valaha és mikor? Erre kíváncsisággal várnak az érdekeltek. Legszomorítóbb az egészben, hogy ipariskolánk, úgy látszik, artézi kutunk sorsára jut, melyen két éven át évenként pár hóig munkálkodtak s most már a munka, úgy látszik, végleg beszünttetett. Ipariskolánk is szünetel, várva az elnök által már két ízben is tett jelentésére a felsőbbéig intézkedését. No innen-onnan 8 hó még a szorgalomidő, lehet, hogy addig meg is érkezik s községünk pár száz frttal gazdagabb lesz. Az ipariskolára fordítandó költségeket megtakarítja. Egy iparos.

Tűz. Szemző János kir. tanácsos szállásán a napokban tűz ütött ki s három istállót elhamvasztott. A tűz keletkezésének oka ismeretlen; az épületek biztosítva voltak.

Beküldetett. A vármegyei hatóság a „Két fekete lóhoz” vezető forgalmas átjáró oly rozott állapotban van, hogy azon, különösen sikkalós időben, csak életveszéllyel lehet járni. Elő illusztráció gyanánt pénteken dében egy M. Gy. nevű egyén ott megbotlott és kifecamította a lábát, de ami még botrányosabb, aznap este 7 órakor még lámpa sem égett azon a helyen. Kérjük a rendőrség szives figyelmét, mielőtt még nagyobb baj történik. —m.—

Jótevény hagyomány. Kretzmer Ernő, újvidéki könyvkötő, az ottani ev. templom javára tízezer forintot adományozott.

Adakozás. A hódásági takarékpénztár a kupuszina tüzkárosultak javára gyűjtést indított s ennek eredményét 93 frt, szóval kilenvenhárom forintot a vármegyei alispán urnak posta útján beküldötte. Az adakozók névsora: Hódásági takarékpénztár 25 frt, Rausch Antal 10 frt, id. Trischler Ferenc 10 frt, Koröny Béla 5 frt, Schumacher Jakab 3 frt, Turszky J. Gyula 1 frt, Trischler József 2 frt, Müller Mihály 1 frt, ifj. Trischler Ferenc 2 frt, Hausz Keresztély 2 frt, Beck József 1 frt, Diekmann Ferenc 1 frt, Willmann József 1 frt, Huck Ede 1 frt, Schwendner Péter 1 frt, Neumayer Pál 1 frt, Mayer István 1 frt, Mayer János 1 frt, Neumayer Ferenc 1 frt, Hottinger Lőrinc 1 frt, Hauswirth Antal 1 frt, Rausch Ede 10 frt, Trischler Károly 1 frt, Lang Lőrinc 1 frt, Schwerer Fidé 1 frt, ifj. Schwerer Lőrinc 1 frt, Ertl Ferenc 2 frt, Lang J. Konrad 1 frt, Osztarmayer József 2 frt, Schwerer Mihály 1 frt, Willmann Mátyás 1 frt.

Himen. Schaffer Salamon feketehegyi nagybirtokos közszeretben s becsülésben álló fia Adolf, e hó 14-én eljegyezte Ofner Ignác moholyi nagybirtokos kedves és szeretetre méltó leányát Irmát.

Partszakadás. Apatinban f. hó 16-ról 17-ére menő éjjel a parterősítésnél 30 méter hosszú és 25 méter széles partszakadás állott be, mely Apatin községére néve még végzetessé válhat. Alig hogy az árvíz veszedelem és a szélvész elmullottak, már ismét újabb veszély fenyegeti községünket.

A huszárok új attilája. A hadsereg rendeleti lapjának legutóbbi száma szerint a király elrendelte, hogy a huszárok a prémes attilán kívül nyári attilát is kapjanak, míg a lovassági kadétskola növendékei a nyári attilán kívül prémes attilát is kapjanak. Másrészt azonban a huszároknál megszűntetik a zubonyt.

Megerősítés. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Molnár József panaszai községi elemi iskolai rendes tanítót, feketehegyi földinket, jelen állásában végleg megerősítette.

Nyomozás. Orgazdasággal vádolt Hütter Mór pacséri származású lókupec, ismeretlen helyre távozván, nyomoztatik és megkerestetnek az összes hazai hatóságok, hogy kézrekerítés esetén nevezett a n.-kikindai kir. törvényszék elé vezessék: Személyleírása: 42 éves, izr., nős, családos, foglalkozása lókupec és korcsmáros, termete közép, zömök, arca kerek, erősen fejlett arcsonok, arcszíne olajbarna, szeméi feketék, szemöldöke fekete dus, orra rendes, vastag, szája rendes, haja fekete, fogai épek, különös ismertető jele: vastag fekete bajuszt visel s katonás magatartású.

Szüret. A tartós nyári és őszi szárazságnak a jankováci igen nagy számu szőlőkre néve jótékony befolyása volt, mert emberemlékezet óta nem termett oly jó bor a község határában, mint éppen az idén, igaz, hogy a mennyiség nem elégitette ki a termelőket, de a minőség bő kárpótlást nyújt és jövedelem dolgában legnagyobb helyzetben vannak most, mint bármikor, mert míg még években 6—7 frtért adták a bor hektoliterét, ma 10—11 frton alul már nem lehet bort venni, mert a vidéki borkereskedők, — kik ily nagy számban megza soha sem jártak itt — tullicitálják egymás.

A beknek távolban magunka tanits m jük, ho hogy a által lat a szerb is a reia a b s ahhoz szabb tr választ let alkalom t való rend sít meg r jük, egy az inszinn köző álla országban szerbek o nagy ritk túlérkegy, hanc nalisztikai bíráló felé sebeket r junk. De nekünk es rovatot me jaikba be türelmen, tulzó a ké czeit miké gyen elég megkoszor szerb sajó

O-B dalkor" m című 3 frt s mint érte ujonnan vá napra s c A napirend egy ember vert, sebek mikor is eg

Jank kodó szeé háromszor de a lakos a három le a mily elis melynek kiz nem volt je elítélendő melylyel a iparkodnak, elemi újra szervezett t felszeresé lott, mert m desen eljött, mint erővel, ügyet, a sikk

Vál a bajai váro igy megfres ki a négy r rendelkezé

Felfu vatalbeli rend és ellene a v

A ku Apatinban a kező adomány apatini öns-g segélyző szö Weindl Mór. frt; Aman J nos, id. Rai- nos, dr. Kél Schaffer Jank Ferenc, Kom Speiser Nánd Dömötör Hug Schweitzer F Brand Jakab Tomesany Á István, Speis Mayer József, Piery Mihály József, Schw Benzinger Ja Angerman Józ Hóisits Ignác, vadill József, Spitzer S. Kr frt 83 kr; B Ignác, Karác Hesz József, Z János, Relák Berényi Lászl mer Márton, Jakab, Husz Fraszon György Károly, Hesz Béla, Sztanó Eppert József Ádám, Mundwa ifj. Reisinger A Rajkovits Lászl Ferenc, ifj. Trill (halász), Zimme Ferenc, Muser taly Antal, Plat tal, Zimmerma Hettich Ferenc,bacher Ferenc, Jäger Károly, K

Melléklet a „Bácska“ 81-ik számához.

A „Bacsvanin“ aprehandál azért, hogy a szerbeknek a kupuszinaik javára rendezett koncertről való távolmaradásuk miatt némi vonatkozást engedünk meg magunknak s figyelmükbe ajánlottuk a dalárdának „óh taníts meg összhangzásra“ refrénjét. Készséggel elismerjük, hogy az aprehandió jórésztben jogosult; mert igaz, hogy a jegyeket szerb körökben nem kinalták, szerbek által látogatott nyilvános helyen áruba nem bocsajtották, a szerb dalárdát közreműködésre föl nem hívták. Végre is a rendezés sebtében az etikett apróságaira nem ért reá a bizottság; amit persze lehet be- vagy be nem látni s ahhoz képest azt helyeselni vagy érte duzzogni. Legszébb tromf s amely önértékes, éppen olyan emberséges válasz lenne a „magyar“ koncertre: a jótékonykodási alkalom megvonását egy „szerb“ koncert hasonló célra való rendezésével viszonzni s a jegyek elkapkodását még melegebben visszaadni. — Midőn ezt elismerjük, egyben méltó felháborodással utasítjuk vissza azt az insznuációt, mintha mi a szerbeket minden kinalkozó alkalommal megcsipkednők. Nincs talán lap az országban, melynek annyi módja és alkalma volna némely szerbek orra alá borsót törni, mint nekünk. Ha ezt csak nagy ritkán s akkor is keztűs kézzel tesszük, ezért nem túlerzékenységre, hanem némi belátásra számíthatunk. Nem egy hanem száz esetet tudnánk felhozni, midőn a zsurnalisztikai kötelesség ugyszólván provokált bennünket a bíráló fellépésre és mégis kitértünk, csak hogy legedő sebeket ne fájdtunk és az engedékenységre példát adjunk. De ugylátszik ez mind kevés, mert a szomszédunk nekünk csak a „követel“ rovatot vezetik, a „tartozik“ rovatot megsemmenyítik. Sokkal jobb lenne a saját lapjaikba megenni s elszörnnyüködni azon a mértetetlen türelmen, amelylyel a magyar állam tűri, hogy néhány tulzó a kölesönös békere utalt s együttelő népek száz-ezreit miként uszítja nap-nap mellett egymás ellen. Legyen elég ezuttal csak utalunk az aradi vértanukat megkoszorúzó horvátországi szerb képviselők ellen a szerb sajtóban (Branik 120. stb. szám) folyó agitációra.

O-Becsei hírek: Az „o-becsei polgári magyar dalkör“ műkedvelői Beczki Árpád „Nézd meg az anyját“ című 3 felvonásos vígjátékát hozták legközelebb színe s mint értesültünk, a tűzkárosultak javára. — Fonyó Pál újonnan választott plébánosunk a mult héten itt volt egy napra s e héten fog véglegesen hívei körébe jönni. — A napirenden levő verekedéseknem ismét áldozatul esett egy ember; a kít a Slavik-banda mult vasárnap véresre vert, sebeibe behalt. A napokban ismét volt verekedés, mikor is egynek a lábába löttek a jómadarak. —

Jankováról írjak: A mult hetekben uralkodó szelek községtünket is remegésbe ejtették, mert háromszor is jeleztek tüzet rövid egymásutáni napokban, de a lakosok gyors segítségének köszönhető, hogy mind a három helyen sikerült a tüzet azonnal lokalizálni. De a mily elismerés illeti a lakosokat eme buzgóságukért, melynek kizárólag tulajdonítható, hogy már évek óta nem volt jelentékenyebb tüzeset Jankovácon, ép annyira elítélendő más tekintetben ama közöny és lanyhaság, amelylyel a tűzoltóság ügye iránt viselkedik, melyet hiába iparkodnak a község komolyabban gondolkozó intelligens elemei újra feléleszteni, mert néhán év előtt volt itt egy szervezett tűzoltóság, mely el is volt látva a szükséges felszereléssel, de a testület a részvétlenség miatt feloszlott, mert mindazt, a mit itt az úrv. osztály jónak, tüdőnek talál, de egyenaga nem létesíthet, a földművesek rendszeren eljélik, pedig meggondolhatnák, hogy többet észzel, mint erővel. Ha talán maga a hatóság venné kezébe az ügyet, a siker is előbb mutatkozna.

Választás. Erdős Lajos jankováci r. k. tanítót a bajai városi iskolához választották meg tanítóul, az így megüresedett állást Wittmann Józseffel töltötték be, ki a négy pályázó közül a legjobb bizonyítványokkal rendelkezett.

Felfüggesztés. Rózsa, málykúti aljegyzőt, hivatalbeli rendtelenségek miatt állásától felfüggesztették és ellene a vizsgálatot megindították.

A kupuszinaik tűzkárosultak segélyezésére Apatinban alakult segélybizottság gyűjtőivein a következő adományok folytak be: Apatini takarékpénztár, I. apatini önszegélyező-egylet 100—100 frt; II. apatini önszegélyező szövetkezet, I. apatini önszegélyező szövetkezet, Weindl Mór, Ertl János 50—50 frt; Polgári kaszinó 30 frt; Aman József 20 frt; Wény Márton, id. Mayer János, id. Raiehl Péter, id. Speiser József, ifj. Mayer János, dr. Kék Lajos, Apatini ipartestület 10—10 frt; öz. Schaffer Janka 6 frt; Kiefer József, Áldori Mór, Ertl Ferenc, Kohn Mór, Raiehl Nándor, Szeberényi István, Speiser Nándor, Rothländer János, öz. Gräber Mária, Dömötör Hugó, Benkó Sándor, Wischkouszky Mária, Schweitzer Ferenc (sörház utca), öz. Kämmerer Jánosné, Brand Jakab, Benzinger János (sörház utca) 5—5 frt; Tomcsányi Ádám, Piery János, dr. Gräber Lajos, Glatz István, Speiser István, Langer János, Brand József, Mayer József, Aman Bálint, Puck István, Gruber József, Piery Mihály 3—3 frt; Reisinger Ferenc, ifj. Speiser József, Schwerer János, Marekovits Ferenc, Milla Antal, Benzinger János, Holtzhauser József, Fuderer József, Angerman József, id. Becker Ferenc, ifj. Becker Ferenc, Ibsits Ignác, Bolsehetz Ferenc, Schreiber Nándor, Szavadill József, Petz Gábor, Glatz Éva, Aman Katalin, Spitzer S., Krieszmayer Antal 2—2 frt; Till Jakab 1 frt 83 kr; Blanasch Antal, Fernbach Péter, Obrecht Ignác, Karacsanyi Mihály, Valter József, Klem János, Hesz József, Zsibory József, Krebsz János, Borkovits János, Rehab István, Gasz József, id. Dombovits Antal, Berényi László, Schüller János, Schüller Mariska, Krimmer György, János, Kapp József, Kirchhofer János, Fraszon György, Bohrer Izidor, Lengyel Gyula, Marsch Károly, Hesz János, Krieg János, Bogner Antal, Krieg Béla, Sztanó Antal, Frech Ádám, Fleischman Pál, öz. Eppert Józsefné, Ehrenberger Ferenc, Vass Ignác, Guld Ádám, Mundweitz József, Száhl Mihály, Rank és Rapp, ifj. Reisinger Antal, Katzenberger Miklós, Kohler János, Rajkovits László, Klem Pál, Trillsam Antal, Notheisz Ferenc, ifj. Trillsam Antal, Becker Ádám, Becker Ferenc (balász), Zimmermann János, Trillsam József, Trillsam Ferenc, Muser Ádám, Notheisz János, Kartaly Pál, Kartaly Antal, Platz Ferenc, Schiller Ferenc, Reisinger Antal, Zimmermann Ferenc, Hitzhaus Simon, Brand Ferenc, Hettich Ferenc, Schönhofer János, Muser Mihály, Gerschbacher Ferenc, Zimmer Péter, Westermayer Mihály, Jäger Károly, Kartaly József, Grieling Ferenc, Notheisz

id. Notheisz Ádám, Zimmer Jakab, Haasz Antal, Hettich János, Battin Mihály, Egyed Ferenc, Morber Antal, Weisz Miklós, Koma Lőrinc, Csinesek Nándor, Will Ede, Benzinger Lukács, Baszler Antal, Elman Ferenc, ifj. Kapp Márton, Speiser Ádám, Inglicshofer József, id. Kapp Márton, Haasz Péter, Brand István, Schlichtli Antal, Michels János, Leidecker János, Schmitt János, Aman Mihály, Tessényi Albertné, Klemm Rozina 1—1 frt; Schmidt János, Györki Károly, Preischl József, Leidecker Ernő, Holtzstein Mátyas, Witzman József, Becker József, Elman Péter, Heibl Mátyas, Udry Gáspár, Smekal Antal, Nikolits József, Westermayer Antal, Bringman Mihály, Lohor Pál, ifj. Muser Antal, öz. Kirchhofer Erzsébet, Udry Ferenc, Klem Márton, Platz József, Westermayer Péter, Protits Antal, ifj. Hantz Konrad, Lorch Boldizsár, Udry József, ifj. Reisinger György, Feldesz, Blanasch József, Szeiter Jakab, Bácskai Hermina, Frei János, Hesz József 50—50 kr; Beiszmann Nándor, Horn Ferenc, Spanyol Erzsébet, Gillich Jakab, Müller Mór 40—40 kr; Humler János, Friedmann Ferenc, Feldesz Jakab, Biegl József, Schwerer János, Bisehof Jakab 30—30 kr; Aman Miklós 25 kr; Hauser József, Kalmár Pál, Klem József, Schweitzer Péter, Schiller Ferenc, Krausz József, Flesch Abraham, Wéلمان István, Müller, Fuderer Katalin, Horn Frigyes, Hauk József, Pollák Salamon, Fuderer Antal, Vass Ignác, Dorjót János, Kammerer Teréz, Schwerer Teréz 20—20 kr; Koch János 15 kr; Held János, Held József, Szokol, Kiefer Antal, Fernbach József, öz. Werner Józsefné 10—10 kr; összesen 809 frt 23 kr; mely összeg 3—4 napi gyűjtés eredménye. — Midőn pedig a kegyes adakozóknak a szerencsétlen tűzkárosultak nevében a nyilvános nyugtatás mellett forró köszönetét fejeznék ki a bizottság, nem mulaszthatja el itt felemlíteni, miszerint községtünkben maga az elüljáróság is eszközölt gyűjtést, melyhez fentiek közül szintén hozzájárultak kegyes adományokkal. Így folyt be az elüljáróság gyűjtése utján 600—700 kenyér, nagy mennyiségben ruha, gabona, liszt és zsír. Megemléstere méltónak tartjuk továbbá, hogy az épületfát, a cserép és építő téglát legnagyobb részben ingyen segítette lakosságunk Kupuszinára szállítani. — A bizottság.

Egyháznékösi ülés. Zombor szab. kir. város röm. kath. egyháznékösiége 1890. évi október hó 19-én délelőtt 10 órakor a város háza nagytermében rendes közgyűlést tartott a következő tárgysorozattal: 1. A nagyméltóságú m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszteriumnak f. évi 30,729. sz. alatt kelt rendelete a zombori röm. kath. egyháznékösi és a kalocsai főegyházmegyei hatóság között fennforgó vitás ügyben. Felolvasott s Barthal József indítványa folytán, miután a leérkezett rendelet nemcsak közérdekű, de rendkívül fontos is és miután a bizottság tagjai igen csekély számban jelentek meg, annak érdemleges tárgyalása a jövő közgyűlésre halasztandó lenne. Ezen indítvány a jelenlevők által elfogadott, azon hozzáadással, miszerint ömél. astenbergi Ast Nándor ur elnöklété alatt egy több tagu bizottság küldetett ki, egy kész javaslatnak a közgyűléshez való elkészítésére. — 2. Nikolits Mária Milica zombori lakos kérvénye a kölesöntartozása után járó 8% os kamatnak 6%-ra való lecsökkentésében. Kérelmével elutasították. — 3. Számvizsgáló bizottságunk jelentése az 1889. évi iskolai alap számadásának megvizsgálása tárgyában. Tudomásul vétetvén, a számadó pénztárnoknak a felmentvény megadható, a számadások pedig az egyházmegyei főhatósághoz, valamint kivonatban a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumhoz felterjesztendők. — 4. A városi tanács átirata, melyben az iskolaalap kötvényei után járó összeg a városi házipénztárból kintalványoztatott. Tudomásul vétetvén, az összeg felének felvételére a pénztárnok utasították.

O-Becse nagyközség közgyűlésén a gimnáziumra előirányzott 13000 frtos tételt Grünbaum Sándor a többség határozata ellenére mint törlendő megfellebbezte, mert az korai, minthogy még ezen tanintézet jóvá nem hagyott. Ugyanitt a tűzoltóság 3200 frtos községi segélyét 2000 frtra szállították le (Zomborban se kap többet. Rov.) Végül nagy szenzációt keltett Zsótér Andornak abbéli indítványa, hogy a tiszpartai vasúti részvények kérdését tűzték ki napirendre; mert a 100 ezer forintért csak ezer darab részvényt kaptak 68 firtjával, holott, ha a részvények ilyen olcsó árkerletűek, akkor a község mintegy 1500 ra tarthat igényt.

Holtverés. Petrovoszellón Tóth András (Bonza) otáni lakos, a becei vásárról hazajövet, ismeretlen tettesek által ugy elveretett, hogy még mindig nem tért eszméltré. A nyomozás folyik.

Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Bayer Józsefet, a budapest-fővárosi tank. kir. főigazgató sgtollnokát, bajai földinket, a budapesti V. ker. kath. főgimnáziumhoz rendes tanárrá nevezte ki.

Gyászír. Csamary József nyug. plébános f. hó 19-én délután meghalt Baján, temetése 21-én lesz reggeli 9 órakor. Született Kaposvárt 1820-ban. Theológiát tanult Budapesten és Kalocsán. Ordinaltatt 1844-ben. 1851-ig káplán volt, 51. év őszén gimn. tanárrá lett Baján, hol a legnehezebb időkben egész 1859-ig nagy apostola volt a magyar hazafiságnak, ki főleg mint kiváló történetész mindenkori a legmagyarabb szellemben oktatta növendékeit, kik közül igen számosan előkelő állásokat foglaltak el meggyünkben. Már 1855. óta nagymérvű sorvadásban sinlödött, mi miatt 1859-ben meg kellett válnia kedvelt tanári állásától és Jankovára ment újból káplánnak, honnét a bajai uradalom akkori kegyura: gr. Zichy-Ferraris Bódog a felső-szent-iváni plébániára hivta meg lelkésznek, mely állásáról azonban folytonos és kinteljes betegsége miatt szinten le kellett mondania. Azóta Baján töltötte nyugalomban és szakadatlan szenvedések között idejét, míg e hó 19-iki napja megszabadította kimondhatatlan, de békés türellemmel viselt szenvedéseitől. Béke porain! Áldás emléken!

Leforrázott munkások. Baján a Spitzer-féle szeszgyárban f. hó 16-án dében szétrobbant az egyik szeszfőző-kád és Vörös Pál meg Molinák Pál munkásokat a kiömlő gőz életveszélyesen leforrázta.

A magyar színészet 100 éves jubileuma megünneplése céljából a helybeli szintársulat tagjai vasárnap október hó 19-én társulati gyűlést tartottak, melyen elhatároztatt, hogy a társulat, a magyar színészetnek eme nagyfontosságú napját, a szinpadon kívül egy családius jellegű bankettel is megünnepli. Az ünnepegy ren-

dezésével egy: Deréki Antal, László Gyula, Szarvasi Soma, Szinay Lajos és Békéssy Ferenc urakból választott bizottság lett megválasztva, mely bizottságnak feladatául tűzetett ki a helybeli szintársulat tagjait, a sajtó képviselőit, a megyei és városi hatóságokat személyesen meghívni az ünnepegyre. Azon n. é. színházbarátok pedig, kik ez ünnepegy iránt érdeklődnek, ez uton kéretnek fel, részvételi szándékukat a fent nevezett urak bármelyikének szives tudomásul juttatni.

Adakozók névsora. A „Bácska“ kiadóhivatalánál a kupuszinaik tűzkárosultak részére újabbban adakoztak: Horvátovits Stipó és neje 10 frt, Herczenberger Sándor zenekara által a zombori Csitaonica éttermében rendezett hangverseny jövedelme 12 frt 70 kr, összesen 22 frt 70 kr. Ezen összeghez hozzáadva a Bács-Bodrogh t. e. vármegye alispáni hivatalához 25,439. szám alatt beterveztett o. é. 420 frt 90 krt, összesen befolyt eddig 443 frt 60 kr, azaz: négyszáz negyvenhárom forint 60 kr. További szives adományokat elfogad és rendeltetési helyére juttat. Zombor, 1890-ik évi október hó 20-án, a „Bácska“ kiadója.

Hazatérés. 23-ik számú házi ezredünk e hóban fogja jelenlegi állomását Plevljét és Novibazárt elhagyni, hol több mint 3 éven át állomáson volt és a legfelsőbb parancs folytán Budapestre, új állomás helyére vonul. Az ezred Plevljéről két csoportban fog utnak indulni és pedig: az 1-ös csoport, képezve az ezredtörzs, 2-ik zászlóalj, 5., 6., 7., 8., 15. és 16. századokat, e hó 20-án indult Plevljéről és 22-én Gorazddra érve, egy napi pihenés után, Sarajevó felé indul, hova 26-án érkezik. — A 2-ik csoport, 3. és 4-ik zászlóalj, 9., 10., 11., 12., 13. és 14. századok 23-án Cajnicán pihenőt tartanak és 27-én érkeznek Sarajevóba. Sarajevóban az első csoport 27-én pihenőt tart s tovább indul vasuton 28-án reggel és Bródba érkezik 29-én hajnalban. — A második csoport 28-án tart pihenőt Sarajevóban és indul Bródba 29-én reggel és odaérkezik 30-án hajnalban. — Bródból tovább az ezred első csoportja 29-én indul és Zombort f. hó 29-én délután ériint és itt 12 perccel időzik; a második csoport pedig 30-án ugyanacsak délután ériint városunkat, hol is a szabadságolándó katonák a szélrózsa irányába még ugyanaznap elbocsajtatnak.

Tolvaj vendégek. Gál Ferenc zentai lakos, koresmárosnál f. évi október hó 3-án magát szabadkai lakos borbélymesternek állított egyén nevével szállást kért, hol vendégszoba nem lévén, a koresmáros egyik szobáját átengedte, hol éjjelre is ott maradtak, 6 firtig terjedő kifzetetlen tartozás hátrahagyásával éjjel megszöktek és a következő tárgyakat lopták el: egy nagy fekete gallérral alul zöld szattányannal szegve, fehérszörű bőri subát, egy fekete női kammagarn rövid kabátot, asztragán prémnel, egy ágylepedőt, egy fehér szoknyát, slingelt alju virággal, egy festő, kék, fehérvirágos szoknyát, egy komot ruhát rózsaszin, fehér, nagy virággal, a hónalj alatt hasonszínű foltos, egy törülközőt körül két nyjnyi kék esikkal, egy aszalterítőt, egy függőnyt rózsaszínű sárgás virággal. A kár ötven forintnak felel meg. Sajátjukból ott hagytak egy midert, egy pár papucsot és egy komot ruhát apró sárga virággal. A férfi személyleírása: közép termetű, barna haj, barna bajusz, hosszas arcu, barna szemű, ruházata: fekete, rövid kabát, fekete nadrág, mellény és fekete puha kalap, 30 éves. — A nő személyleírása: termete közép, arca kerek, szeme kék, haja világoszokkó s feltízve viseli, feje fekete kendővel bekötve, fogai elől nagyok, a felső szemfogai hiányzanak, fillbevalója arany, szivalaku, kicsiny, homloka ráncos; 30 évesnek látszik. Beszélnek magyarul és németül. Zentai rendőrkapitányság.

Tanítóink az egyetemese tanitógyűlésen. Az 1890-ik évi augusztus havában tartott IV. egyetemese tanitógyűlés tagjait, a két frtnyi tagdíj lefizetésével, az egész országból 600-an jelentkeztek. E szám azonban korántsem jelenti, hogy csak annyian lettek volna ez országos gyűlésen tanítóink közül, mert a jelenlevők száma kétszerese e számot. Nem lesz érdektelen felsorolni, hogy megyénk tanítóit közül, kik jelentkeztek e nagygyűlés tagjail s így részt is vettek azon. Összesen huszan voltak és pedig: Harsányi János zentai, Trier János prigl. szt. iváni, Árpássy János adai, Schäfer János katymári, Sauer Frigyes új-verbászi, Csepessanyi Béla új-verbászi, Gyuricsity Mihály csurogi, Nagy János prigl. szt. iváni, Weber József apatini, Kleinvald Lipót o-becsei, Deutsch Salamon o-becsei, Kovács Ferenc o-becsei, Lévai Izor topolyai, Sulyok János topolyai, Lakner Fülöp új-verbászi, Jöckel Henrik szeghegyi, Rudy Péter verbászi, Apró György topolyai, Krausz Bernát kulai, Sigel Samu kulai tanítók. Tehát Verbászról voltak főn legtöbbben. Megjegyezzük még, hogy megyénk több, mint hatszáz tanító- és tanitónőjét képviselte a fenti husz tanító-társ. —

Tömeges leányzóktetés. A telecska dombok esendes aljából, Nemes Militicsről újságolják lapunknak, hogy ott a mythoszi alakok napról-napra szaporodnak s félt, hogy hovaelőbb olyan metamorfosison megy keresztül az egész község, hogy esupa ilyen alakokkal lesz dolgunk. Csak az imént cáfolták meg, hogy a Don Juan nem volt afféle mythoszi agrém szellemégye, hanem vér a mi vértünkkel s lús a mi húsunkból s mégis oly myszterikus módon tüntetnek a mi legényeink és — halld, szörnnyűség — özvegyeink a szomszéd falvakból viruló amazonokat, hogy szinte beleléjük magunkat abba az aranyos korba, amikor csak illetékesen lehetett oldalbordához jutnunk. Csak hogy az akkori és a jelen kor közt óriási nagy túr tántog. Amíg akkor olyan fortélyhoz kellett a megboldogultaknak folyamodniok, hogy lakomával esábitásuk magukhoz az el-lenséges hadat összes vászoncelédeikkel egyetemben, addig a mi embereink csak a zónát és a holdfénytől ment sötét éjszakát hívják segélyül terveik kivitelére. — A napokban ugyanis egy délceg nemes-militicsi ifju Bajmokról szóktetett meg egy viruló szépséget, s nem hiába, hogy kiérdemült lúsár, de értett is a stratégiához, mert ugy elrejtette nymlhaját, hogy a esendőség leg-erélyesebb nyomozása dacára, maig sincs a leányzó nyomán. Majdnem egy időben szóktetett meg egy búsz özvegy is Csonoplyáról egy kis borzast, s csoda-e, hogy ezen dolgok hatása alatt egy 15 esztendő tacsók szinten megszöktetett egy 13 éves hajadont?

Színház.

Az a Slaviansky, aki kiltűnő énekkarával nemrég

bejárta Magyarországot, otthon földesur. Énekkarát job-
bágyaiból szervezte, kiket jeles zenei tehetségű neje se-
gítségével képezett ki. Ennek az énekkarának egy csinos
notája (Nádia szerelmi kalandja keveredett, amiről a
lapok annak idején elég sokat beszéltek. Az énekkar
népszerűsége, meg az érdekes Nádia kalandja arra ösz-
tűntette Deréki Antalt, színtársulatunk derék rendezőjét,
hogy komponáljon egy alkalomszerű históriát, melynek
hőse a sokat emlegetett szép Nádia legyen és a népszerű
énekkar kedvelt dalai is szerepeljenek benne. Így szü-
letett meg a budai szinkór számára „A szép Nádia, vagy
rabszolgaélet Oroszországban” címmel egy „népies éne-
kes színmű dalokkal”, mely az e fajta darabok ismert
szerkezeti hibáival 7 képpben mutat be egy közönséges
mesét. A szép Nádia Deréki színművében egy jobbágy
erényes és művelt leánya, akit basáskodó földesura kép-
telen módon üldöz, míg végre egy előkelő ur, kit éne-
kével, műveltségével és erényességével bódít meg, nőül
veszi őt s így megszabadítja a hiéna körmei közül. A
basáskodó földesurnak is olyan passziója van, mint Sla-
vianskynak, t. i. jobbágyait ő is énekesekké képezte ki,
de karnagyi palca helyett kancsukával dirigálja őket.
Így nyílik alkalom a darabban néhányszor orszós dalt
az énekkar által bemutatni. Ezeket a dalokat kívül
szentimentális helyzetek és hangzatos szövegek az el-
nyomott emberi jogokról, képezik a hatás eszközeit.

A közönség érdeklődése főképp a kardalokra irá-
nyult, melyeket az énekkar lehető legjobban igyekezett
előadni. Hogy legnagyobb hatása a „Kozák-induló”-nak
volt, azt nemcsak annak kell tulajdonítani, hogy ennek
volt az előadott dalok közül legváltozatosabb dallama,
hanem, mert ez felett meg leginkább az énekkar elő-
adási képességének. A leheltszerű pianókkal ható da-
lokhoz jobb és iskolázottabb hangok kellett volna és
azért kár, hogy a magánénekeseket nem alkalmazták a
karban.

Az előadás különben a készületlenség jeleit viselte
maga. A szerep nem tudása legkisebb volt Oláhné-
nál (Rajew grófné), Szarvasynál (Anatol) és Réthynél
(Rumin), László Gyula (Wolhoff) eleinte hadart, a 4-ik
képtől kezdve pedig hangjának ereje kimerültnék tet-
szett. Aitner Ilka (Nádia), a baldokló Nikiforral (Deréki)
való jelenetben remekelt.

Szombaton „Pepita”, Hegyi operettje került színe-
re. A címszerepet B. Szöllösy Ilona adta játékaiban igen jó,
énekek kevesebb sikerrel. Legjobban megfelelt az igé-
nyeknek Kupljával. Keeses táncát megismételték.
Liptay Lajos San Luear grófnak mulatságos karrikatúrát
mutatott be. B. Práger Zsuzsi (Beatrix) sikere az „Uff
király” Laulajác mögött maradt ugyan, de elég tisztes-
séges volt. Vida Etelka királynevében nem volt méltó-
ság. Csátár (Don Gáspár) és Perényi (Don Fredro) jók
voltak. A zenekar ez este nem tett ki magáért. Az a
játék tisztasága, mint diszkrécióna hiányzott. Az első
felvonás fináléjában a magánéneket teljesen elnyomta.
Ennek az operettnek különben általában olyan szép a
zeneje, hogy a kihagyott részeket reklamálni érdemes.
A jelmezek szépek voltak. Közönség közép számmal.

Vasárnap újdonság gyanánt Jakab Ödön népszin-
művét: „Galambodi Sándor” adták. — Galambodi Sán-
dor nős ember, aki egy gonosz intrikus (Kádár Tamás)
biztatására nőtlenné adván ki magát, elcsábít egy be-
csületes, hiszékeny leányt (Katicát). Ezért bántja a lelki-
ismeret, iszákosságra adja magát, és kegyetlenül bánik
joraváló, szerető feleségével, kit utóbb a halálba kerget.
Mikor már feleségét eltemették, az elcsábított Katica
atyja unszolja őt, hogy tegye jóvá bűnszándékát.
Galambodi Sándor erre elmondja, hogy mit vesztett ő
feleségében, ami Katicának elég arra, hogy kijelentse,
hogy csábítóját nem szereti. Galambodi elkeseredésében
agyonlővi gonosz tanácsadóját, azután pedig önmagát.
Ez röviden a darab meséje, mely néhány többé-
kevésbé érdekes epizóddal van három felvonásra nyújtva.
Legsikerültebb alakja Kádár Tamás, egy törül metszett
paraszt intrikus; ut. de kevésbé sikerült pedig Igaz
Adam, jóvendómódó. Az előbbinél sikerült pedig Igaz
mondás” ugyanis elmaradhatott volna, az utóbbinak meg
főlétes volt olyanokat jóvendőlni, amitől a tisztességes
leányok elszaladtak. A címszerepet Egry Kálmán a nála
megszokott gonddal játszott, és úgy játékaért, mint
szépen előadott dalaiért jól megérdemelt tapsokban rés-
zesült. Borbély Sándor Kádár Tamást igen sikerült ala-
kításban mutatta be. Vida Etelka (Katica) temperamen-
tának nem megfelelő szerepében meglehetősen sikert
ert el, egyetlen dalával azonban a zenekar tévedése kö-
vetkeztében „Pech”-je volt. Balázi Sándor (Agoston Pál)
játéka szintelen volt. Hoós János, dévai zenetanító ere-
deti dalai, ha nem is mindig eredetiek, de jól hangzanak
és szövegük a szokottnál jobban beleillett a helyzetbe.
A zenekart itt ott nagyon is mesterkélte. Az újdons-
ságra feltűnő kis közönség volt kíváncsi, aminek okát
igazan nem értjük.

Színházi hírek. A városi színház műsora e
hétre következőleg lett megállapítva: kedden „Oh azok
a férfiak”, Rosen Gyula mulató vigiátéka; szerdán
„Nobantsvirág” operette; esütörtökön „Egy katona tör-
tenete”, D'Ennary és Connors hatásos színműve. mely-
ben a címszerepet, Renaud Jánost, Egry igazgató játssza
és ezúttal mint drámai jellemzésű mutatja be magát.
Penteken az előkészületek miatt nem lesz előadás; szom-
baton a társulat minden tagjának közreműködésével,
rendkívüli bérlétszámokban díszelőadás, a magyar színe-
szet 100 éves fennállásának megünneplésére. Szíre ke-
rülnek: „Az uttorok”, prolog Várady Antaltól; „A föld-
járó csillagok”, Jókai Mórtól, és Simay „Igazhízi”
című színműve, mely többi 100 év előtt a magyar szí-
nézet első darabja volt. Az előadást a nemzeti színház
mintája szerint Deréki Antal rendezi, és a darabban
előforduló élőképeket nagylátásuaknak ígérkeznek. Ennek
kezajlása után a társulat több új darab előadására ké-
szül, u. m.: Lopez de Vaga „Király és pór” kitűnő vigi-
játékára; Sardou „Georgette” című színművére; Lindau
„A siker” című vigiátékára. Előkészületen vannak:
„Szentiváni éji álom” Shakespeare-től. „Egy szegény ifjú
története” Feuilletől, „Ifjabb Fromont és idős Risler”
Daudettől stb.

Alispáni jelentés.
Meltóságos főispán ur!
Tekintetes megyei törvényhatósági bizottság!
A folyó évi július hó 1-ső napján tartott II. rendes

évnegyedes közgyűlés óta lefolyt fontosabb események-
ről van szerencsém jelentésemet a következőkben előadni:
I. A központi és járási tisztviselők jól teljesítették
kötelességeiket, amint azt e hó 10 én tartott számonkérő-
szék eredménye igazolta, és amint erről a kulai, ó-be-
cei, zentai és topolyai szolgabírói hivatalok megvizsgálá-
sára által is meggyőződtem. Fennakadás csak az utolsó
hóban az apatini szolgabíróságnál merült fel, ahol az
egész járás hosszában elvonuló dunai végdátok az őszi
vízár által veszélyeztetve voltak s ahol az apatin-szántai
végdátok a Dráva torka alatt való beszakadása, majd
az annak következtében a szántai belső ugynevezett
Odry- és Petrovics-töltesek, mint 2-ik védvonalként meg-
védése és ezt követően f. hó 2-án a kupuszinaí nagy
tűzveszély és annak folytán teendő a szolgabírói és
szolgabírói közel egy hónapi állandó külszolgálatban
tartván, a rendes hivatalos ügymenet természetesen
fennakadását vonták maguk után.

Az elmúlt időszak igen kellemetlen emléket képezik,
a némely hírlap és egy önálló nyomtatványban, a vár-
megyei tisztviselői kar és főként a járási főszolgabírók
ellen intézett kvalifikálatlan rendszeres támadások; ezek
eredete és jellemzéséről nem kívánok szólni, de azt a
tekintetes törvényhatósági bizottságnak kötelességem be-
jelenteni, hogy a fennforgott támadásokkal szemben, —
a viszonyokhoz képest — majd a főispán ur, majd álta-
lam elrendelt szigorú vizsgálatok örvedetes eredménye,
a vármegei tisztviselői eljárását és működését érde-
mében helyesnek és a majdnem kivétel nélkül névtelen,
vagy azzal felérő aláírással megtámadásokat pedig alaptala-
noknak igazolták. — Ezen előadástomat szabadon egy
példával illusztrálom: a kizsácsi nyomtatványban Vissy
József főszolgabíró azzal vádoltatott, hogy az idén a
pivnicai jegyző által a behordási kérvényekért szedett
összeget megosztózkodott és már a múlt évben minden
pivnicai „telekföld után szedett 1 frttal számítottan
befolyt „1200 frt fele szintén Vissy főszolgabíró zsebébe
került”. A nevezett főszolgabíró ezen rágalomról értesül-
tén, azonnal kérte a fegyelmi vizsgálatnak ellene való
elrendelését; mely kérelme teljesítve, vizsgálatilag
megállapított, hogy az idén egyetlen egy esetben sem
adott gabonabehordási engedélyt saját elhatározásából s
hogy a múlt évben a jelzett irányú kérvények tárgya-
lásokra nem is volt otthon, hanem szabadsággal Páris-
ban járt és hogy sem osztályrész címén, sem másként
senkitől, sem taval, sem az idén egy krajcárt sem ka-
pott, sőt hogy az éppen a pivnicai kérelmezők érdekében
általam ez évben elrendelt szemle eszközöléséért, az őt
joggal megilletett napidíjat és fuvarilletményt sem vette
igénybe; mely vizsgálati eredmény alapján, az elsőfoku
fegyelmi hatóság által a főszolgabíró természetesen egy-
hangulag fel is mentette, s minthogy panaszló hiányá-
ban az ügy a főispán ur óméltósága által, — kinek el-
nökelete alatt a felmentő határozat teljes hozzájárulásával
hozott, — minden gyanúsítás kizárása és a mélyen sértett
önérzetes tisztviselő egyéni satisfakciójának növelésére,
a nagymélt. m. kir. belügyminisztériumhoz felebeztetett,
az onnan is bizonyára csak helybenhagyással fog vissza-
érkezhetni, miről az ez ügyben előadott léncolat kiegészítésében lesz szerencsém a legközelebbi közgyűlésen
megemlíteni. Hogy ily insinüciók az önézetes és oda-
adással működő tisztikarnak örömet nem okoznak, az
természetes, de azért nyugodt lelkiismerettel és odaadó
buzgalommal teljesítem és teljesítjük mindnyájan nehé-
z kötelességeinket, hogy a tisztviselői reputációját és a
vármegei közigazgatásának fokozatos fejlődését nehéz
viszonyok között is előbbre vigyük és a jogosult faktorok
megelégedését és sikereink fölötti örömet biztosítsuk.

A közvetlen multban a községi jegyzők egynéme-
lyikének működése méltó kifogás alá esett; de nem a
tüzendőri szabályrendelet végrehajtása alkalmából, ha-
nem egyéb komoly hivatalbeli mulasztásaik, vagy tény-
kedéseikből folyólag; azt azonban határozottan mon-
dhatom — és az esetek meglehetősen hosszú sora igaz-
olja — hogy a tudunkra jutott esetekben nem voltak
kiméletek, sőt ellenkezőleg inkább a feltétlen szigor
jellemzte kizárólag eljárásunkat s az fogja azt jellemezni
a jövőben is, mindazokkal szemben, akik a beljűk
vetett bizalmat meg nem érdemlik, vagy akik hivatalos
állásaikat bármily irányú visszaélésekre használnák fel;
de amint a legszigorúbb fegyelmi eljárás mellett is min-
dig voltak és lesznek a jövőben is minden foglalkozási
ágban és így a községi jegyzők vagy más községi tiszt-
viselők között is egyes kivételes esetekben kifogás alá
esők, úgy viszont az egész jegyzői karnak és ezzel sok
érdemes és kiváló községi tisztviselőnek napról-napra
való meghurocolása és minden néven nevezendő rága-
lommal való illette, nemcsak nem helyes és nem igaz-
ságos, de az egyenesen a köztisztesség és tekintély ro-
vására megy; azért amint a hatóság a mulasztás és bűn
ellenében soha sem fog a közszolgálatot kívánalmi és a
jegyzők tekintélye és működési képessége érdekében is,
kivételes vagy elnéző lenni, úgy viszont soha sem fogja
magát joggal és igazságtalan közbeszólók által intimi-
dáltatni vagy akadályoztatni abban, hogy az arra érde-
meseket a jogtalan támadások ellenében köteles oltal-
mában részesítse, és a közérdek, úgy a községek rendje
és beleletében nélkülözhetetlen nehéz munkájukban,
gondos támogatásban részesítse.

Különben is kötelességszerűleg szívesen nyugtatom
meg a tekintetes törvényhatósági bizottságot arra nézve,
hogy a községek belelete, pénzkezelése és számvitelének
szoros ellenőrzése, mely a nagyméltóságú kir. belügy-
miniszter ur által 46.664. szám alatt elrendeltetett és a
kitűzött rövid határidőnek alig egy-két napi túlhaladá-
sával az egész vármegyében foganatosított és most
felülvizsgálat alatt áll és gondos kezelés és szigorú el-
lenőrzés mellett az összes községi kezelési ágak teljes
rendjéit vonandja maga után, s mely a megyei 170.1888.
számú pénztárkezelési és számviteli szabályrendelet fo-
ganatosításában oly erős támaszt kapott, általam a leg-
szigorúbban ellenőrzöttük, és az idevonatkozó haladás-
nak biztosítására, ahol az még nincs meg teljesen, a
teljes rendnek megalkotása és megővése képezi egyik
legfőbb ambíciómat, amelyet a tisztújítás által megjaví-
tás és saját itteni és közvetlen ellenőrzéssel, — a
még netán itt-ott feltalálható akadályok gyökeres elhár-
rításával is. — de minden viszonyok között aránylag
rövid idő alatt bizton elérhetni reménylek. Ezen néző-
pontú munkámban magamat jogtalan háborgatók
által zavartatni nem engedem, de hogy biztosan halad-
hassak, óméltósága a főispán urnak mindig készséges

és hathatós támogatásán kívül, itt és künn, a községek
belelete és zöldsztalánál is, az önök osztatlan támoga-
tását is kérem.

II. A vármegei házipénztárt az ott kezelt alapok-
kal, egy a központi árpapénztárt is havonként az előirt
módon megvizsgáltam és teljesen rendben találtam.

III. A közmunka-alap múlt évi hátraléka a jelzett
közgyűlés alkalmával még 44,166 frt 42 kr-ra rugott,
erre befolyt időközben 27,906 frt 36 kr, szabályszerűen
leiratott 7952 frt 06 kr, összesen 35,858 frt 42 kr, a
hátralék tehát ma még 8308 frt.

Az ez évre előirt 333,561 frt 25 krnyi közmunka-
tartozásból pedig befolyt már 152,178 frt 20 kr. A köz-
munkaalapban rendelkezésre áll 248,164 frt 5 1/2 kr,
melyből 247,046 frt 24 kr a helybeli takarékpénztárban
gyűmölösözik.

IV. A vármegei tisztviselő nyugdíjalapjában van
194,966 frt 58 kr, melyből 194,393 frt 65 kr ugyancsak
a helybeli takarékpénztárban van gyűmölösözőleg elhe-
lyezve, a kiegészítő összeg pedig a folyó kiadásokra
készletben.

V. A közpénztári számadásokból a közigazgatási
számvevősnél feldolgozás alatt maradt 148 drb, be-
érkezett időközben 207 drb, feldolgozandó volt tehát
összesen 355 drb; ezekből elintéztetett: a) észrevétel-
tel 118 drb, b) a mai közgyűlésre beterjesztett 40 drb,
összesen 158 drb, marad elintézés alatt ugyanott 197 drb.

A községek jövő évi költségvetései közül eddigelő
be van már terjesztve 96 drb, beterjesztés alatt áll még
27 drb; az előbbiekből már elintéztetett: a) észrevétel-
tel 28 drb, b) ezen közgyűlésre előterjesztve 40 drb,
összesen 68 drb.

Miután a még kint levő előirányzatoknak bete-
jesztése iránt a szükséges lépések megtétek, és így
azok beterjesztése is a legközelebbre várható, gondos-
kodás történend a szükséges képest rendkívüli köz-
gyűléssel is, hogy a községek azoknak mielőbb birto-
kába jussanak és az új évet teljesen jóvágyótt költsé-
gvetéseik alapján kezdhessék meg.

VI. A belviszabályozások közül: a Hódságh és
vidékére kiterjedő ugynevezett Jegricska felső lecsapo-
lási társulat engedélyezési tárgyalását augusztus hó 7-én
megtartottam, és a kiadott ideiglenes engedély alapján
pedig a törzsi esatonarészen már az alagerez és azzal
kapcsolatos munkák is megkezdettek.

Hasonló munkák vannak folyamatban a Bácsér
társulatnál, melyek már Szentmárástól a hegyesi ma-
lomig haladtak; a kupuszina-monostorszegli és a bezdán-
szántovai lecsapoló társulatok területén.

A többi folyton folyamatban levő engedélyezése-
ken kívül egészen már 2 arctei kútra is adtam ki en-
gedélyt, melyek közül különben a Zenta városi a nép-
kert alatt elhelyezett kitűnő eredménnyel fogantatva
is lett.

VII. A közegészségi állapot a lefolyt harmadik
évnegyvedben eléggé kedvező volt, bizonyítja ezt a szül-
löttek és elhaltak között fennforgó számszerű kedvező
arány is.

A lefolyt II-ik évnegyved születési és halálozási
adatai is, amelyről a korábbi közgyűlésen meg adtam
nem voltak, eléggé kedvező arányt tüntetnek fel e te-
kintetben, a mennyiben abban az 1890. II. évnegyved-
ben a vármege területén 5510 gyermek született, meg-
halt 4077 egyén, tehát több a születés 433 al.

A járványok közül csak a vörheny uralt, és
pedig Rác Militics, Madaras, Bogojeva és Vaskut köz-
ségekben, összesen a járvány tartama alatt az eddig
beérkezett kimutatások szerint megbetegült 181, ebből
meggyógyult 123, meghalt 46 és 12 jelenleg is gyógy-
kezelés alatt van.

Az iskolák bezáratása eme járvány nagyobb mérvű
terjedése folytán Rác Militics és Madaras községekben
vált szükségessé.

Fordultak elő ezenkívül Német-Palánka községben
szórványosan toroklók esetek is, melyek egy lefolyásuk,
mint kimenetelükre nézve agyallt nem okoztak.

A trachoma betegnek újabb pontos ősszerzését, az
e hó végéig részben beálló mezei munkaszünet után
fogom elrendelni és annak eredményét a jövő rendes
évnegyvedes közgyűlésre bejelentem, az alkalmommal meg-
nyugvással jelenthetem, hogy eme veszélyes és ragályos
szembetegség terjedésének megállítására, úgy a betegek
gyógykezelése és ellenőrzése tekintetében, az erre hiva-
tott szakközvegek lelkiismeretes pontossággal teljesítik
kötelességeiket.

Végül jelentem, hogy a védhímlőoltás a vármege
területén sikeresen befejeztetett, a gyógyszerár vizsgá-
latok pedig még részben folyamatban vannak.

VIII. A közbiztonsági állapotot a zombori és szegedi
csendőr szárnyparancsnokságoktól nyert hivatalos kimuta-
tások eléggé megnyugtatónak tüntetik fel, amennyiben folyó
évi július 1-től folyó hó 1-éig előfordult: gyilkosság 1,
rablás 1, amely kiderített; rablás 1, amely kiderített; betörés lopás 29, ebből
kiderített 8, vizsgálat alatt áll 21; lopás és tolvajlás
43, ebből kiderített 22, vizsgálat alatt áll 21; ember-
ölés 5, amely kiderített; gyújtogatás 16, ebből kide-
rített 4, vizsgálat alatt áll 12; tüzeset ismeretlen ok-
ból 82, ebből kiderített 15, vizsgálat alatt áll 67.

Ezeket kívül egy rendzavarás is fordult elő Kiszács
községében, honnan augusztus hó 2-án arról értesültem,
hogy ott az evangélikus lelkész, a tüzendőri szabály-
rendelet végrehajtása alkalmából igazgatások folytát, az
ő kérelmére a következő napra kitűzött képviselőtestü-
leti ülésen való megjelenésre és az ottani események
megfigyelésére a járás főszolgabíróját távollétében he-
lyettesem utasította; miután azonban nevezett lelkésznek
a jelzett közgyűlésen való magaviselete, úgy a mondott
szabályrendelet, valamint a heti vásárnak Ofner Ignác
és társai kérelmére, a nagym. m. kir. kereskedelmi mi-
niszterium által történt áthelyezéséből folyólag, a szolga-
bíró jelentése oly állapotokat tüntetett fel, melyek a rend-
és hatósági tekintély érdekében komolyabb óvintézké-
dések tettek szükségessé, a főszolgabíró által kért 30
főnyi katonai karhatalom helyett 12 csendőrt bocsá-
tottam az eljáró szolgabíró rendelkezésére, ezeknek
teljesített rendőri vizsgálat folyamata alatt: hatóságok
és hatósági rendeletek elleni igazgatás címén bekövet-
kezett bírói beavatkozás és vizsgálatnak, úgy az en-

nek köv-
érdekébe
vetkezé-
fokozato-
men kivü-
forgott.
rint az il-
felelte ha-
A
ségi tüze-
tósági biz-
folyó hó
szél, ma
ezen szeg-
ben ezen
keleti köz-
ság legna-
kezése da-
helyt fog-
melléké-
létkalanná
tett reggel
főszolgabí-
tartott tüze-
ket teljes-
ról harmad-
meggyőző-
elterjedté-
mintegy 9
a szegény
ellátásáról
a járásbeli
járás köz-
kodtak, ha-
akadás be-
nép szösz-
dottsága kö-
vagy kapu-
képest csak
kik biztosí-
dentik ves-
ment és meg-
ládaik fenn-
nek támoga-
királyi bel-
nak nyomban
ségek, vala-
buzdítottan
a tekintetben
a járási fősz-
gyűlési fel-
ság tagjainak
kellő eredmé-
sága azon mo-
lakostársaink
kintetben az
címeiken folya-
megye terület
az országos
folyó összeg-
ter urnak tett
felségélyezés-
IX. A m-
Cseb és Palá-
Rác Militics
építési részle-
is befejezés-
csurgói utszá-
közelebbi át-
zésére nézve
csalatos tevé-
X. Az
gyedben — a
járványzer-
elég kedvező-
1. Takon-
figyelés és zá-
2. Lépfu-
tés elhullott.
3. Veszte-
marha elhull-
4. Rühkö-
5. Orbát-
9 elhullott; má-
nyos jellege —
kedések dacára
meg és ennek t-
a 17.148
b) 6541 m-
c) 1775 m-
marha hullott
vettett és a be-
tak szerint el-
hogy 37 község-
szűnven, az esz-
zárlat feloldat-
a míg 22 község-
most is fennáll.
XI. Végül
városa által, m-
dettek, a folyó
leleplezése alk-
válasz mellett, a
kegyeletünk kifé-
vel ellátott bab-
polgármestere ál-
felelő elhelyezés-
vényhatósági biz-
mint kívánatuk-
ben befejezett
kedjék.
Kelt Zombor
Ujvidék-palánkai
Ujvidék-
Jelen voltak
plébános ur, mint
Róbert temerini pr-
Kopper György új-
János ó-kéri plébá-

nek következtében a vizsgálóbíró által, a vizsgálat érdekében, eszközölt ideiglenes letartóztatásoknak következtében, a mintegy 10—12 napra megromlott rend fokozatosan ismét helyreállt és az éberebb figyelmű kivül újabb intézkedés szükségé eddig fenn nem forgott. A felmerült rendezési ügye pedig fentiek szerint az illetékes fenyítő bíróság kezében lévén, az fog felelté határozatot hozni.

A nagy szárazság kapcsán felmerült nagymennyiségű tüzesetek közül különösen a tekintetes törvényhatósági bizottság előtt már ismeretes Kupuszina községet folyó hó 2-án délután ért, és akkor dühöngött nagy szél, majd orkánra fajult vihar által élesztett tűz, lön ezen szegény község és lakosaira végtetessé, amennyiben ezen községnek a szél irányába vezetése, az északkeleti közel fele része, — az apatini és zombori tűzoltóság legnagyobb és legönfeladozóbb törekvése és segédkezése dacára — menthetlenül elpusztult. A most már helyt foglalt megállapítások szerint 285 lakház és 70 melléképület lön a tűz martalekává és 370 család hajléktalanná. Mondanom sem kell, hogy a tűzvészt követett reggelen magam is Kupuszina siettem és ott a főszolgabíró és zombori tiszti parancsnokkal, a napokig tartott tűzfészek rendszeres kioltását és egyéb teendőket teljesen rendeztem és a tett intézkedések betartásáról harmadnapon ömeltésére a főispán ur kíséretében meggyőződtem. Örömmel konstátálom, hogy a biztosítás elterjedtsége következtében, az eddigi számítások szerint mintegy 90—95,000 frt fog minden valószínűség szerint a szegény károsultaknak megtérülni, azok ideiglenes ellátásáról kezdetben Apatin községe bőkezűsége, majd a járásbeli többi községek is és legújabbban a zombori járás községei és egyes jöttvéők oly odaadással gondoskodtak, hogy elegendő ez irányban szükség vagy fenakadás be nem állott; miután azonban a szegény munkás népszószert mindenét elvesztette és az időszak előhaladottsága következtében a biztosító társulatoktól kapott, vagy kapandó kártérítési összegek az elszüvedett kárhoz képest csak részben nyújtanak kárpótlást, és vannak, kik biztosítva nem voltak, vagy kik mint zsellérek mindent veszítették; természetes, hogy a teljesen tönkrement és magukon segíteni nem tudó károsultak és családjaik fentartása és segélyezésére a megye közönségének támogatására szorulok, és miután a nagyméltóságú királyi belügyminiszterium az ömeltésére a főispán urnak nyomban küldött szép összeg, ugy az egyes községek, valamint jótékony társadalmi mozgalmak csak húzófogathatnak ezen vármegye lakosságára nézve a tekintetben, hogy a folyó hó 6-án 24,301. szám alatt a járási főszolgabírók és Zenta város tanácsához intézett gyűjtési felhívásom, a tekintetes törvényhatósági bizottság tagjainak otthonukban való szives támogatásával, a kellő eredményre vezetend és ezen megye jólelkű lakosága azon módra helyezend, hogy szegény szerencsétlen lakostársainkon tőlünk telhetőleg segítsünk. Hogy e tekintetben az eredményt biztosítsam és fokozzam, a más cimeken folyamatosan levő gyűjtéseket egyidejűleg a vármegye területén beszámíttessék és a folyó hó 1-je után az országos tűzkárosultak javára befolyt vagy még befolyó összegeket a nagyméltóságú m. kir. belügyminiszter urnak tett jelentésem szerint, szintén a kupuszinaiak felsegélyezésére fordítandom.

IX. A műútépítés az újvidék-palánkai utvonalon (Cséb és Palánka között végbefejezéséhez, a Gombos-Rác-Rilitics és hódvási utvonalon pedig annak idei építési részlete, valamint a prigl.-sz. iváni vasúti feljáró is befejezéséhez közeledik; az O-Kanizsa-Martonos közötti csurgói utszakas az azon épült zsilippel kész és a legközelebbi átvételre vár, a zenta-adaí megyei út áthelyezésére nézve pedig a kisajátítási eljárás és ezzel kapcsolatos teendők vannak folyamatban.

X. Az állategészségügyi állapota a lefolyt évnegyedben — a szarvasmarhák, juhok és sertések között járványoszerűen fellépett száj- és körömfájást kivéve — elég kedvezőnek mondható, amennyiben:

1. Takonykóiban 7 drb ló kiirtott, 2 drb ló megfigyelés és zár alá helyeztetett.
2. Lépfeneben 22 drb szarvasmarha 5 ló és 6 sertés elhullott.
3. Vesztettségben 4 drb eb kiirtott és 2 drb szarvasmarha elhullott.
4. Rühkóiban 1 drb ló elhullott.
5. Orbáncban 32 drb sertés megbetegedett s ebből 9 elhullott; míg ellenben a száj- és körömfájás járványos jellege — a törvényben előirt óv- és egyéb intézkedések dacára — összesen 59 községben állapított meg és ennek folytán e bajba esett:
 - a) 17,148 szarvasmarha,
 - b) 6541 juh,
 - c) 1775 sertés, melyekből csak 3 darab szarvasmarha hullott el. A járványos községek határa zár alá vétetett és a beteg jószágok gyógykezelése az előirtak szerint elrendeltetett, minek eddigi eredménye az, hogy 37 községben a száj- és körömfájás teljesen megszűnt, az eszközölt hatósági fellüvizsgálat alapján a zárlat feloldott és a szabad forgalom engedélyeztetett; a míg 22 községben a száj- és körömfájás miatti zárlat most is fennáll.

XI. Végül van szerencsém jelenteni, hogy Arad városa által, melynek innen is tetemes összegek küldettek, a folyó hó 6-án eszközölt 13 vértanu szobrának leplezése alkalmából intézett meghívására, megfelelő válasz mellett, a vármegye közönsége nevében és benső kegyeletünk kifejezése céljából egy, a vármegye színeivel ellátott babékoszort küldöttem el, mely a város polgármestere által, kérelmemhez képest, bizonyára megfelelő elhelyezésben részesülvén, kérem a tekintetes törvényhatósági bizottságot, hogy ezen intézkedésemet, mint kívánatuknak megfelelőt, jóváhagyani, és az ekeben befejezett jelentésemet tudomásul venni kegyeskedjék.

Kelt Zomborban, 1890. évi október hó 14-én.

Schmausz Endre s. k.,
alispán.

Az újvidék-palánkai r. kath. tanító-egylet választmányának gyűlése.

Ujvidéken 1890. október hó 15-én.

Jelen voltak: főtiszt. Eigl József futtaki esperes-plebános ur, mint egyleti elnök, nagyságos és főt. Zittl Robert temerini prépost-plebános ur, nagyságos és főt. Kopper György újvidéki apát-plebános ur, főt. Lajthay János ó-kéri plebános ur, a tanítók köréből: Fűke Pál

alelnök, Berenez Mihály jegyző, Leiszter József pénztárnok, Kaltner János könyvtárnok, Geissler József, Mayer Lőrinc, Mifka Miklós, Nagy Béla, Reisz József, Stumpf Bálint, Szalay György urak és Zittl Berta urhölgy.

Elnök üdvözlő a választmányt és mindenekelőtt felkéri ezt, hogy a jövő év május 19-én és esetleg még 20-án is tartandó közgyűlés teteit megállapítsa. Geissler József indítványozza, hogy tekintettel arra, miszerint főt. Eigl elnök ur az I. tétel legjobb kidolgozóját 20 frttal, főt. Zittl prépost ur öngnagsága a II. tételt 30 frttal jutalmazza meg, a dolog természetéből megkívánja, hogy a nemeskeblű adakozók tüzzék ki a teteiket. Főt. Eigl József elnök ur elsőnek következő tételt tűzi ki: „Miután az iskolai nevelés és oktatás sikerének első feltétele a fegyelem: ismertessék meg a fegyelem a) lélektani, b) anyagi oldaláról. Második tételül nagyságos Zittl Róbert prépost ur következőt tűzi ki: „Miután a tanterviak között általános nézetkülönbség tapasztalható a tizedes és közönséges törtek tanításának viszonylagos előnye. esetleg hátránya tekintetében, fejtsék meg: 1. Nélkülözhető-e egyik rendszer a másik javára? 2. Mely egymásután tárgyalassék a két különböző rendszer? 3. Emeltesék ki a két rendszer közös és különleges előnye? 4. E tétel öngnagsága 15 frttal fogja megjutalmazni, a másik 15 frttal pedig Berenez Mihály jegyzőnek felajánlja, hogy az egyleti jegyzőkönyvekből az egyleti élet statisztikáját a szervezés óta mai napig összeállítsa és a közgyűlés előtt felmutassa. A választmány az I. drb cs. és kir. arannyal megjutalmazandó III. tételnek a következőt tűzi ki: „Az új olvasókönyvek (Moesy-Petrovác-Schulez) a központosító tanmenet alapján készültvén el, fejtsék meg: 1. Miben áll ezen tanmód lényege, s mely célt akartak a szerzők vele elérni az olvasókönyvben? 2. Előretette csakugyan ezen cél tökéletesen? 3. Nem-e nyilatkozik a könyvben túlterhelés, ha igen a) mely tárgynál? b) mily terjedelemben? — II. Kérdés merülven fel, kik a választmány jelenkori tagjai, mire apodictice senki sem birt felvilágosítást adni, miért is elhatározott, hogy a jövő közgyűlésnél az egész választmány újabb választás alá fog kerülni. — III. Hogy a bíráló bizottságnak elég ideje legyen a pályamunkákat érdemlegesen megbirálni, elhatározott, hogy a pályamunkák legkésőbb 1891. március 1-ig elnök urhoz betérjendők, e határidőn túl beérkező dolgozatok nem fogadhatók el. — IV. Geissler József az alapszabályok módosítása iránt javaslatot akar a közgyűlés elé terjeszteni, mert bennök az összefüggés hiányzik s értelemzavarók; elfogadtatik. — V. Szalay György a bírálói bizottság kiegészítését ajánlja. Kellmetlen incidens következett. Kern Ferenc eddigi bíráló e tisztviseléséről a mult közgyűlés alkalmával szóval lemondott ugyan, de a választmányunk ebbeli szándékát írásban nem jelentette be; miután azonban elnök ur határozott meghívására Kern ur a választmányi gyűlésen meg nem jelent, sőt elnök ur előtt oda nyilatkozott, hogy ő az egylet minden tisztviseléséről lemondott, helye betöltetni határozatik. Főt. Lajthay János és Mifka Miklós urak Kern lemondását elfogadni addig nem akarják, míg ő ezt írásban nem teszi, azonban az ügy sürgős elintézését igényelvén, egyhangulag Berenez Mihály jegyző beavaszatlik Kern helyébe a bíráló bizottságba. Elnök ur azonban határozottan kívánja, hogy a palánkai esperességi kerületből egy tag választassék bírálóknak, mire a pro és kontra után Fűke alelnök a bíráló tisztséget elnyeri. Fűke Pál alelnök testestől kérésből derék és szakavatott ember és a választmány öt ép oly szivesen látja a bíráló bizottságban, mint Berenez urat, azonban, ha egyhangú választás után mégis más emeltetik tisztviselésre, elveszti az ügy értékét. Fűke ur azonban tulszerénységében nagy hibát követett el, amennyiben azon nyilatkozattal élt, hogy mi tanítók nem is lennénk képesek munkákat felülbírálni. Sum cuique. — VI. Kaltner János következő indítványt tesz: „Miután Magyarországnak lakunk, egyetünk hivatalos nyelve a magyar, az egylet összes tagjai — kivéve 4 korosabb tagját — a magyar nyelvet tökéletesen birják, határozassék el, hogy a pályamunkák között csakis azok méltattassanak figyelemre, melyek magyar nyelven vannak szerkesztve.“ Elnök, csaknem heves vita után az indítvány oda módosított, hogy a magyar dolgozatok a németek ellenében elsőbbséggel birjanak. Kaltner urat ezen indítványra azon körülmény bírta, hogy a mult közgyűlésen egy tag, ki a magyar nyelvet szóval és írásban tökéletesen bírja, és ki magyarításaiért (?) a magas kornány által már pénzjutalomban is részesült, munkálatát német nyelven terjesztette be. Tette-e ezt viselkedéséből, avagy mert a német autort könnyebb lemásolni mint átfordítani. azt nem tudni! Hogy tehát ily dolog, melyre minden igaz honfi méltán felháborodik, több ne történjék, igen helyes és időszerűi Kaltner ur indítványa és nemesak a választmány, hanem a közgyűlés osztatlan pártolására minden tekintetben méltó. r. l.

Lapszemle.

Oroszország politikája a szerb nemzet irányában.

(Nase Doba után.)

VI.

Hogy az orosz állandó tradicionális politikája, osztózkodási eszméje Ausztria és Oroszország között mindig létezett, legfőnyesebben bizonyítja az 1877. évi orosz-török háború. Igazolják ezen állításainkat a diplomaciai értekezések, melyek ezen háborút megelőzték, valamint a sansteanai előfeltételek és az 1878. évi berlini szerződés. Ma arról nincs kétség, hogy Oroszország mielőtt beleboacsájkotzott volna az 1877. évi orosz-török háborúba, már előzetesen szerződött Ausztriával, hogy a háború befejezésével Bosznia és Hercegovina Ausztriának engedtetnék át. E szerződés Ausztria és Oroszország között 1876. év őszén kötöttek meg. E szerződésben Oroszország Ausztriának határozottan átengedte Bosznia és Hercegovinát. Az 1878-ik évi berlini kongresszuson Ausztria nem kívánta határozottan Bosznia és Hercegovina annektálását, hanem előlegesen csak okkupálását, miután az annektációval az állami kiegyezés Ausztria-Magyarország között változás alá esett volna; ehhez azonban semmi esetre nem akartak nyulni, hanem a két tartományt egyszerűen okkupálták.

Hogy Bosznia és Hercegovinát, a szerbség szívet és magvát, Oroszország még 1876. évben végkép átengedte Ausztriának, ezt maga Bismarck is nyilvánosan elismerte egyik beszédében, mondván, hogy Bosznia és

Hercegovina állapota még a háború megkezdése előtt Ausztria és Oroszország között végképen el van döntve és hogy a berlini kongresszus az előbb megkötött szerződést egyszerűen csak ratifikálta.

Hogy ez így van, megcáfolhatatlan bizonyítékot nyújt erre maga az orosz megbízott, Goresakof herceg, a berlini kongresszuson. O az okkupáció javaslatát elfogadta: „pure et simple“, azaz minden megjegyzés és ellenvetés nélkül. De mit is mondatott volna egyebet, mikor Oroszország már előlegesen átengedte Ausztriának Boszniát és Hercegovinát, sőt még többet, mint a megnyitást a kivánt. Mint tudva van, a berlini kongresszuson megalapított Kelet-Rumélia Plovdivu központtal. Rumélia a szultán fehatósága alatt maradt, de kap saját alkotmányt és beligazgatást. Oroszországtól lehetett volna azt kívánni, hogy ugyanilyen állami helyzetet nyerjen Bosznia és Hercegovina is; de Oroszország ezt nem kívánta, mert politikai álláspontjától tekintve, sokkal jobban szerette e két tartomány okkupálását, mint hogy azok autonómikus tartományok legyenek. Oroszországnak érdekében fektűd, hogy rábírja Ausztriát, hogy az beleharadjon a fittott gyümölcsbe, vagyis a balkáni országok felosztásába. Midőn Ausztria ezt elkövette, akkor Oroszország biztos volt arról, hogy Ausztria nem fog többé hátrálni és akkor végre be fog következni azon idő, midőn Ausztria és Oroszország egymás között fel fogják osztani a Balkán félszigetet. E Oroszország egészen jól számított. Az 1878. évi okkupációnak Ausztria-Magyarország összes népei ellenségei voltak, kivéve a kath. szlávokat, és ma — kivéve a szerbeket — senki sem óhajtja, hogy hagyjuk oda Bosznia-Hercegovinát.

Az okkupációval megjött Ausztria-Magyarországnak étványa a további haladásra keletre nézve. A balkáni félsziget felosztása Ausztria és Oroszország között nem talál többé komoly akadályokra, sőt úgy látszik, hogy ezen osztózkodás az európai diplomaciánál napirenden van. Mikor egy pár hét előtt Németország császára Oroszországban volt, egy tudósító felhasználta az alkalmat Caprivi kancellárral beszélgetni, aki azt mondta, hogy mátol fogva Oroszország teljes támogatására. — „Ausztria iránt is?“ kérdé a tudósító. „Ami az Ausztria és Oroszország közötti differenciát illeti, — felelé Caprivi — erősen meg vagyok győződve, hogy minden nagyon könnyen el lesz simítva.“ „Természetesen Balkán felosztásával?“ kérdé a tudósító. „Ön nagyon sokat kérdez tőlem“ — felelé Caprivi; — ez pedig azt jelenti: igazsága van, erről most tanácskoznak és dolgoznak.

Ha a berlini szerződésben Bosznia és Hercegovina azt a politikai organizációt nyerte volna, mint Kelet-Rumélia, akkor bizonyára Milán király 1885-ik évben nem ment volna Szlivnicára, hogy rontsa a bolgárok egyesítését, hanem átment volna a Drinán és Szitnicán, hogy egyesítse a szétarabolt szerbséget. De a bolgárok egyesülése Oroszországnak javára ment; a szerbek egyesülése pedig akadály lett volna és azért ütött ki a szerbekre nézve oly szomoruan a san-stefanoi fegyverszünet, azért engedte át Oroszország Ausztriának Bosznia-Hercegovinát. Itt Bosznia-Hercegovinának felszabadításáról teszünk érdekes megjegyzést, melyet a szerbek soha nem fognak elfelejteni. Midőn a montenegrói fejedelem 1876. évben a törököknek háborút üzent, kiadott egy proklamációt, mely a következő szavakkal végződött: „Hercegovinának szabadnak kell lennie!“ Ezen szavakra az egész szerbség könnyebben lélegzett fel. Most nem volt, de nem is lehetett többé kétség, hogy Hercegovina nem leend szabad. Midőn a montenegrói fejedelem ilyen nagy szót kiejt, akkor abban senki sem kételkedhetett, mert azt hitték, hogy ez a „nagybácsi“ (orosz cár) tudtával történt.

„Hercegovinának szabadnak kell lennie!“ — így hangzott ezen dicső szózat, mely egész Hercegovinát lábra emelte. A montenegrói és hercegovinai egyesült drága vér patakaként folyt igen sok tüközetben. Porrá égtek városok és falvak. Midőn e hadsereg egy elhagyott város mellett elvonult, az öreg Bogdan Szimovity vojvoda sirva fakadt, látva, hogy őseinek régi lakóhelyeit a dühös tüzelem elpusztította. „Ne keseregi öreg vitézem, — így szólt hozzá a fejedelem — tudd meg, ha Isten akarja és Hercegovinát felszabadítjuk, akkor még fényesebb lakóhelyet fogok neked építeni.“ — De mindez álom és delibáb volt! Hercegovina felszabadult, az igaz, de hogy? A hercegovinai vitéz zászlóaljka a fejedelem ipjának parancsára 1878. évben Trebinjénél letették a fegyvert és győzedelmes zászlóikat az ausztriai tábornok előtt. Így szabadult fel Hercegovina. Így reni delte ezt a hatalmas „nagybácsi“... így kellett ennek lennie. A vértanui halált szenvedett és elesett hőskök lelkei bizonyára nyugtalanítják a fejedelmet és kísértetként megjelennek szeméi előtt, hogy nyugalmát háborítsák.

Egyszer gondolatokba emerrülve pihent a fejedelem, ülében tartva fiát, aki atyjának a falon függő arc-képét nézegette s ekköz így szólt:

„Atyám, a festész nem jól talált el tégedet.“

„És miért nem fiam?“

„Fekete fűrtöket rajzolt, a te fejedet pedig ősz hajzat fűdi.“

„Nem is esoda, fiam. A milyen változásokat szenvedtem én ez életben; mily nehéz napokat élttem át! Azért zuzmarának és pornak kellett esni gontheres fejemre... De ama zuzmara, mely Tuzlától Mosztagáig esett, hajam szálait egészen megfehéřítette...“

Igy mondja az ének... és mi tanácsolnók az oroszoknak, kik a fejedelem énekeit oly szivesen fordítják, hogy ezt is fordítanak orosz nyelvre és melléje írjanak magyarazatot... A szerb nemzet, nagy szomorúságára, e magyarazattal már régen tisztában van.

(Folyt. köv.)

Szalay György.

Begény-offhonom.

Rideg, magányos, kis szobamba
Ha úgy estéknél megjövök,
Megtörve súlyos fáradtságtól,
Agyamra némán rádülök.

S ilyenkor elvisz messze-messze,
A fáradt, zagyva képzelet,

